

di 4 oktober 2022, 12u20

Persbericht van de coalitie van middenveldorganisaties die strijdt voor een slagkrachtig mensenrechten- en gelijkheidsorgaan: ABVV, ACV, Beweging.net, çavaria, ella vzw, Furia, GRIP, Handicap & Arbeid, Netwerk tegen Armoede, Kifkif, LEVL, Liga voor Mensenrechten, Vrouwenraad.

Vandaag bespreekt en stemt het Vlaams Parlement het oprichtingsdecreet van het Vlaams Mensenrechteninstituut. De nieuwe instelling moet UNIA vervangen voor de strijd tegen discriminatie in Vlaamse beleidsdomeinen zoals wonen, onderwijs en welzijn. Ondanks gefundeerde kritiek uit verschillende hoeken zet de Vlaamse Regering haar plannen door. Zo formuleerde het middenveld, bestaande uit een coalitie van dertien gelijke kansen- en mensenrechtenorganisaties, reeds bemerkingen bij het eerste voorstel van decreet. Daarbij kwamen negen negatieve evaluaties van de formele adviesorganen en tot slot volgde een waarschuwing van de Raad van State. Uit de teksten blijkt dat Vlaanderen het pad van de gerechtelijke handhaving bijna volledig verlaat. In de plaats schuift het decreet vooral buitengerechtelijke oplossingen naar voor: neutrale bemiddeling en niet-bindende oordelen door een geschillenkamer. 'Het VMRI laat kwetsbare slachtoffers van discriminatie die toegang willen tot een rechtbank om rechtsherstel te bekomen in de kou staan', vat Kati Verstrepen, voorzitter van de Liga het samen.

Het oprichtingsdecreet schrapt de bestaande expliciete decretale opdracht uit 2008 om slachtoffers te verdedigen voor de rechtbank. 'De rechtsbescherming gaat hierdoor achteruit,' stelt Sarah Scheepers. Het VMRI mag slachtoffers wel nog informeren en adviseren maar hen niet langer juridisch bijstaan in een procedure voor de rechtbank. Kwetsbare slachtoffers zullen voortaan zelf de hele procedure voor de rechtbank moeten dragen. Dat is financieel, juridisch, mentaal en praktisch een zware dobber. Terwijl interimbureaus, immokantoren,... natuurlijk wel over de nodige middelen en ervaring beschikken in zulke procedures'.

Als alternatief voert het decreet een geschillenkamer in die zelf zal oordelen of een case discriminatoir is of niet. Verder dan een oordeel, zal het VMRI niet kunnen gaan. Want het mag geen sancties en schadevergoedingen opleggen. De vrees leeft bovendien dat het VMRI zelfs niet tot substantieel meer oordelen zal kunnen komen. 'Want ook het nieuwe orgaan zal struikelen over de moeilijkheid om discriminatie door een private actor te bewijzen. Het VMRI moet het immers stellen zonder afdwingbare onderzoeksbevoegdheden' kaart Kathleen Van den Daele, directeur van LEVL, aan.

De Vlaamse Regering schrijft voor dat het nieuwe orgaan 'neutraal en onpartijdig' moet zijn. 'Niet neutraliteit maar wel bescherming, verdediging van gelijke behandeling en strijd tegen discriminatie, moet prioritair blijven,' stelt ACV-nationaal-secretaris Ann Vermorgen. 'Want gelijkheidsorganen zijn naar Europees recht verplicht, net om de handhaving van discriminatie te versterken'.

In juli keurde het Vlaams parlement al de exit uit UNIA goed. 'Vandaag blijkt die regionalisering van het gelijkheidsorgaan geen louter communautaire oefening, maar ook en bovenal een ideologische. Het nieuwe instituut wordt gekortwiek in de juridische middelen om de strijd aan te gaan tegen racisme en discriminatie. Alweer realiseert de Vlaamse regering zo een programmapunt - punt 1 - uit het 70-puntenplan van het voor racisme veroordeelde Vlaams Blok', stelt Nina Henkens, coördinator van Kifkif.

'Ook de vrouwenbeweging maakt zich zorgen over een de facto achteruitgang in de verworvenheden van de strijd tegen seksisme en discriminatie en achterstelling van vrouwen', stelt meryem kanmaz van de feministisch actiegroep en denktank Furia.

Een mensenrechteninstituut dat gezag en autoriteit wil uitstralen, heeft een breed draagvlak nodig bij de organisaties die opkomen voor mensenrechten en voor de potentiële slachtoffers van discriminatie. Maar het middenveld werd bij het tot stand komen van het decreet onvoldoende

betrokken door het beleid. 'We vragen dat er alsnog geluisterd wordt, het is nog niet te laat. Het Vlaams Parlement kan eisen dat het brede en noodzakelijke middenveld van actoren die opkomen voor mensenrechten en slachtoffers van discriminatie een sterkere vertegenwoordiging krijgen in het bestuur van het nieuwe orgaan. Want ook dat zal nodig zijn om een laagdrempelige, effectieve, slagkrachtige én kritische werking mogelijk te maken', concludeert Patrick Vandelanotte, coördinator van GRIP.

https://www.standaard.be/cnt/dmf20211215_98150376

<https://www.demorgen.be/nieuws/organisaties-ongerust-over-vlaamse-uitstap-uit-unia-en-oprichting-van-nieuw-mensenrechteninstituut~b6727da5/>

<https://www.demorgen.be/nieuws/vlaams-mensenrechteninstituut-oogst-enkel-negatief-advies-heroverweeg-terugtrekking-uit-unia~b50253f4/>

https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20220701_94228080